

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 15 października 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił B. J. prawa do emerytury. W uzasadnieniu decyzji organ, powołując się na przepis art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wskazał, że ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego 55 lat dla kobiet, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (1 stycznia 1999 r.) osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat oraz okres składkowy i nieskładkowy wynoszący 20 lat dla kobiet. Emerytura przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego. Organ rentowy wskazał, że wnioskodawczyni na dzień 1 stycznia 1999 r. nie udowodniła stażu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Do stażu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie uwzględnił okresu zatrudnienia od 08.01.1981 r. do 01.12.1994 r. oraz od 04.11.1997 r. do 31.12.1998 r. w (...) SA w Ł. z uwagi na rozbieżności odnośnie zajmowanego stanowiska.

W świadectwie pracy w szczególnych warunkach z dnia 30.09.2003 r. zakład pracy wskazał, że ubezpieczona wykonywała pracę na stanowisku krajacz wyrobów włókienniczych, natomiast w świadectwie pracy z dnia 30.09.2003 r. powołano stanowisko robotnika transportu wewnętrznego oraz brakarza krojczego, a w zaświadczeniu z 04.04.2002 r. i w druku Rp – 7 z 29.01.2002 r. zakład pracy podał, że wnioskodawczyni wykonywała pracę na stanowisku brakarz krojczy. Dołączona zaś do wniosku z dnia 19.08.2015 r. dokumentacja zastępcza nie wskazała na jakim stanowisku ubezpieczona była zatrudniona a przedłożone w dniu 25.09.2015 r. dokumenty z archiwum potwierdzają, że praca wykonywana była w okresie od 01.08.1991 r. do 01.12.1994 r. na stanowisku brakarz krojczy, natomiast nie potwierdzają, że praca jako brakarz krojczy odpowiada pracy jako krajacz wyrobów włókienniczych. Ponadto stanowisko brakarz krojczy nie zostało enumeratywnie wymienione w zarządzeniu resortowym. (decyzja k. 43 - 44 akt ZUS)

Od powyższej decyzji B. J. odwołała się w dniu 22 października 2015 r. do Sądu Okręgowego w Łodzi uznając decyzję ZUS za krzywdzącą. (odwołanie k. 2)

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie wywodząc jak w zaskarżonej decyzji. (odpowiedź na odwołanie k. 3 – 3 verte)

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny:

B. J. urodziła się w dniu (...) (okoliczność bezsporna)

W okresie od 08.01.1981 r. do 30.09.2003 r. ubezpieczona świadczyła pracę na umowę o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) SA w Ł.. W okresie od 02.12.1994 r. do 03.11.1997 r. wnioskodawczyni korzystała z urlopu wychowawczego. (świadectwo pracy k. 8 akt ZUS)

U wskazanego wyżej pracodawcy wnioskodawczyni otrzymała angaże na następujące stanowiska pracy:

- od 08.01.1981 r. – robotnik transportu wewnętrznego;

- od 01.05.1981 r. – brakarz – krojczy na składalni (umowa o pracę, wnioski o przeszerogowanie pracownika w aktach osobowych k. 12)

Zgodnie z pisemnym zakresem obowiązków wnioskodawczyni na stanowisku brakarza – krojczego do jej podstawowych czynności należały prace krojczego a jedynie wykonywanie w zastępstwie prac jako brakarz przeglądacz, mierzacz, czy pakowacz tkanin. (zakres obowiązków w aktach osobowych k. 12)

(...) SA w Ł. w świadectwie pracy w szczególnych warunkach z dnia 30.09.2003 r. zaświadczyła, że B. J. w okresach od 08.01.1981 r. do 01.12.1994 r. i od 04.11.1997 r. do 30.09.2003 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy świadczyła pracę w szczególnych warunkach przy produkcji i wykańczaniu wyrobów włókienniczych jako krajacz wyrobów włókienniczych określoną w Wykazie A, dziale VII poz. 4 pkt. 33 Zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 07.07.1987 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego (Dz. Urz MPCh i L Nr 4 z 1987 r.). (świadectwo pracy w szczególnych warunkach k. 9 akt ZUS)

W (...) SA w Ł. wnioskodawczyni w okresie od 8 stycznia 1981 r. do maja 1981 r. pracowała jako pracownik transportu wewnętrznego na Wykańczalni. Od 1 maja 1981 r. wykonywała faktycznie pracę krojczego. Wnioskodawczyni mimo formalnie przypisanego stanowiska krojczego – brakarza to zajmowała się nie wykrywaniem błędów w tkaninie a tylko ich wykrawaniem, następnie stemplowała metraż tkaniny i ją etykietowała. Osoba, która wykrywała błędy w tkaninie pracował jako brakarz – przeglądacz. B. materiałów które trafiały do wnioskodawczyni miały zaznaczone błędy. Ubezpieczona wycinała fragmenty tkaniny nożyczkami ręcznymi. (...) po produkcji posiadały dużo błędów. Wnioskodawczyni faktycznie, jako krojczy, musiała wykroić zaznaczone uprzednio błędy w około 15 tysiącach metrach tkaniny. Wnioskodawczyni mierzyła tkaninę, gdy była ona zamówiona i po zwinięciu przekazywała ją pakowarce. Tkaniny miały 150-190 cm szerokości i miały do 20 kg wagi. B. z materiałem przewożono na stanowisko pracy wnioskodawczyni. To pracownica zatrudniona jako przeglądacza zaznaczała błędy, po czym tkanina była przekazywana do krojczych. Wnioskodawczyni pracowała na stojąco. W ten sposób B. J. pracowała stale i w pełnym wymiarze czasu pracy do 2003 r. (zeznania wnioskodawczyni 00:03:25, zeznania świadka A. B. 00:21:54, zeznania świadka U. D. 00:32:34, zeznania świadka W. G. 00:41:00)

Wnioskodawczyni posiada łącznie 20 lat, 6 miesięcy i 29 dni okresów składkowych i nieskładkowych. (okoliczność bezsporna)

Wnioskodawczyni nie przystąpiła do Otwartego Funduszu Emerytalnego. (okoliczność bezsporna)

W dniu 19 sierpnia 2015 r. ubezpieczona złożyła wniosek o przyznanie prawa do emerytury. (wniosek k. 1-8 akt ZUS)

Decyzją z dnia 15 października 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił B. J. prawa do emerytury z uwagi na fakt, że na dzień 1 stycznia 1999 r. nie udowodniła ona stażu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Do stażu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie uwzględnił okresu zatrudnienia od 08.01.1981 r. do 01.12.1994 r. oraz od 04.11.1997 r. do 31.12.1998 r. w (...) SA w Ł.. (decyzja k. 43 - 44 akt ZUS)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonych dowodów zarówno w postaci dokumentów załączonych do akt osobowych wnioskodawczyni z przedmiotowego zakładu pracy oraz do akt emerytalnych jak i osobowych źródeł dowodowych, w postaci zeznań wnioskodawczyni oraz świadków pracujących ze skarżącą w tym samym zakładzie pracy, na tych samych i współpracujących stanowiskach.

Świadek A. B. pracował w latach 1967 – 2005, przy czym od 1980 r. na składalni jako kierownik oddziału.

Świadek U. D. od 1972 r. do upadłości zakładu pracowała jako brakarz krojczy a faktycznie wykonywała tak samo jak ubezpieczona pracę krojczego, który wykrawał wadliwe fragmenty tkaniny. Wyżej wymieniona z uwagi na powyższą pracę otrzymała wcześniejszą emeryturę z tytułu warunków szczególnych.

Świadek W. G. pracował w latach 1973 – 2003 jako nastawiacz maszyn a potem mistrz zmianowy oddziału. Wnioskodawczyni bezpośrednio mu podlegała i pracowali oni razem na tej samej zmianie.

Wymienieni świadkowie mają zatem wiedzę na temat charakteru zatrudnienia ubezpieczonej w spornym okresie czasu. Ich zeznania korespondują z zeznaniami wnioskodawczyni, którym Sąd dał wiarę w świetle całokształtu

materiału dowodowego. Stanowią tym samym wiarygodne źródło dowodowe. Podkreślić należy także, że zeznania świadków nie zostały zasadnie podważone przez organ rentowy w toku procesu.

Dodatkowo także wskazać trzeba, że świadectwo pracy w warunkach szczególnych wystawione przez (...) SA w Ł. potwierdza, że wnioskodawczyni u przedmiotowego pracodawcy wykonywała w istocie pracę w warunkach szczególnych przy produkcji i wykańczaniu wyrobów włókienniczych jako krajacz wyrobów włókienniczych określoną w Wykazie A, dziale VII poz. 4 pkt. 33 Zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 07.07.1987 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego.

Podkreślić przy tym należy, że zgodnie z przyjętym orzecznictwem w tym min. wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 4 listopada 2008 r. w sprawie o sygn. akt III AUa 3113/08, opubl. w LEX nr 552003, świadectwo pracy w warunkach szczególnych wydane pracownikowi przez pracodawcę może stanowić domniemanie i podstawę do przyjęcia, iż okres pracy w nim podany jest okresem pracy w warunkach szczególnych, o którym mowa w art. 32 ust. 2 ustawy z 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS.

Także z zakresu obowiązków ubezpieczonej z tego zakładu pracy wynika, że do podstawowych jej prac należały czynności krojczego.

Świadkowie i sama ubezpieczona z uwagi na znaczny upływ czasu i wykonywanie przez okres zaledwie kilku miesięcy nie pamiętali dokładnie jej pracy jako robotnika transportu wewnętrznego. Jednakże z dokumentacji znajdującej się w aktach osobowych wynika, że bezwątpienia przez okres czterech miesięcy ubezpieczona pracowała w tym charakterze.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego i poczynionych na jego podstawie ustaleń faktycznych oraz przeprowadzonej oceny dowodów, należy uznać, że odwołanie B. J. zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 184 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 748) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, tj. 20 lat dla kobiet.

Zgodnie z ust. 2 powołanego artykułu emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Według treści § 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 z późn. zm) za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudnienia” uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia. Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn;
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Powołany wykaz wskazuje wszystkie te prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego.

W świetle § 2 ust. 1 tegoż rozporządzenia oraz zgodnie z orzecnictwem Sądu Najwyższego okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, przy czym powyższe okoliczności pracownik jest obowiązany udowodnić (por. wyrok SN z 15.12.1997 r. II UKN 417/97 – (...) i US (...) i wyrok SN z 15.11.2000 r. II UKN 39/00 Prok. i Prawo (...)).

Stosownie do § 2 ust. 2 okresy takiej pracy stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według określonego wzoru, lub świadectwie pracy.

W przedmiotowym stanie faktycznym nie budzi wątpliwości fakt, że wnioskodawczyni spełnia przesłanki ustawowe, co do wieku, rozwiązania umowy o pracę, lat okresów składkowych i nieskładkowych oraz nie przystąpienia do Otwartego Funduszu Emerytalnego. W ocenie Sądu wnioskodawczyni spełnia również warunek co do posiadania 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Regulacja § 2, statuująca ograniczenia dowodowe i obowiązująca w postępowaniu przed organem rentowym, nie ma jednak zastosowania w postępowaniu odwoławczym przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych. W konsekwencji okoliczność i okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach sąd uprawniony jest ustalać także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy, w tym zeznaniami świadków (por. uchwała Sądu Najwyższego z 27 maja 1985 r. sygn. III UZP 5/85, uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984 r. III UZP 6/84).

Podkreślić należy, że istotnym jest jakie prace realnie w toku swojego zatrudnienia wykonywał skarżący oraz czy prace te są wymienione w cytowanym wyżej Rozporządzeniu z dnia 7 lutego 1983 roku, gdyż właśnie to Rozporządzenie jest aktem prawnym, w oparciu o który należy orzekać, czy dana praca była pracą w warunkach szczególnych. Sama natomiast nazwa stanowiska (lub brak tej nazwy) nie może dyskwalifikować faktycznie wykonywanych prac w spornym okresie zatrudnienia jako prac wykonywanych w szczególnych warunkach.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na okoliczność pracy wykonywanej przez B. J. w szczególnych warunkach dopuścił dowód z zeznań świadków i wnioskodawczyni.

Organ rentowy nie uznał jako pracy w warunkach szczególnych okresach zatrudnienia od 08.01.1981 r. do 01.12.1994 r. oraz od 04.11.1997 r. do 31.12.1998 r. w (...) SA w Ł..

W przeprowadzonym postępowaniu sądowym ubezpieczona udowodniła jednak własnymi zeznaniami oraz zawnioskowanych świadków, że wykonywała pracę w szczególnych warunkach w okresach od 08.01.1981 r. do 01.12.1994 r. oraz od 04.11.1997 r. do 31.12.1998 r. polegającą na pracy przy produkcji i wykańczaniu wyrobów włókienniczych. Analiza zaś treści wykazu A stanowiącego załącznik do powołanego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. wskazuje, że przedmiotowe prace są wymienione w dziale VII punkt 4 jako prace w szczególnych warunkach.

Natomiast praca przy produkcji i wykańczaniu wyrobów włókienniczych na stanowisku krajacza wyrobów włókienniczych, a więc praca, którą w istocie wykonywała wnioskodawczyni wymieniona jest w załączniku do zarządzenia Nr 7 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 7 lipca 1987 w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego (Dz.Urz. (...) Nr 4 z późn. zm.) w Wykazie A dziale VII poz. 4 punkt 33 a praca robotnika transportu wewnętrznego w wykazie VII poz. 4 punkt 50.

Wykazy wymieniają zatem taki rodzaj pracy, jaki wykonywała ubezpieczona.

Jak wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego ubezpieczona w okresie od 8 stycznia 1981 r. do maja 1981 r. pracowała jako pracownik transportu wewnętrznego na Wykańczalni. Od maja 1981 r. do końca zatrudnienia wykonywała ona faktycznie pracę krojczego. Wnioskodawczynie zajmowała się wykrawaniem błędów z tkaniny. B. materiałów miały zaznaczone błędy. Ubezpieczona wycinała fragmenty tkaniny nożyczkami ręcznymi. Wnioskodawczynie mierzyła tkaninę, gdy była ona zamówiona i po zwinięciu przekazywała ją pakowarce. Tkaniny miały 150-190 cm szerokości i miały do 20 kg wagi. B. z materiałem przewożono na stanowisko pracy wnioskodawczynie. Wnioskodawczynie zajmowała się wykrawaniem zaznaczonych części, pracowała na stojąco.

Wymienione wyżej prace były wykonywane w sposób stały i w pełnym wymiarze czasu pracy przez wnioskodawczynię. Stanowiły w spornym okresie podstawowe, zasadnicze jej zajęcie jako pracownika.

Reasumując, w ocenie Sądu Okręgowego w przedmiotowej sprawie zgromadzony materiał dowodowy wskazuje bezspornie, że w okresie co najmniej 15 lat, wnioskodawczynie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała czynności zaliczane do pracy w warunkach szczególnych.

Mając na uwadze powyższe rozważania Sąd uznał, że pracę skarżącej polegającą na pracy przy produkcji i wykańczaniu wyrobów włókienniczych należy uznać za pracę w warunkach szczególnych, jako w pełni pokrywającą się z zakresem obowiązków określonych w dziale VII poz. 4 cytowanego wykazu A załącznika do rozporządzenia RM z dnia 7 lutego 1983 roku, a zatem skarżąca udowodniła ponad 15 lat pracy w warunkach szczególnych, czyli odwołująca się spełniła wszystkie przesłanki wymagane do nabycia prawa do emerytury.

Na mocy art. 129 ust. 1 ustawy świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

Wnioskodawczynie złożyła wniosek o świadczenie emerytalne w dniu 19 sierpnia 2015 roku, zaś urodziła się w dniu (...), a zatem prawo do emerytury należało wnioskodawczynie przyznać od dnia 15 września 2015 r., tj. od dnia spełnienia wszelkich warunków określonych cytowanymi przepisami, czyli od następnego dnia po dacie osiągnięcia wieku emerytalnego.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w sentencji wyroku uznając odwołanie wnioskodawczynie za zasadne.

Zarządzenie: odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć organowi rentowemu, wypożyczając akta emerytalne.